

KÚRIA

Bfv.II.778/2015/8.szám

A Kúria Budapesten, a 2015. év december hó 16. napján tartott tanácsülésen meghozta a következő

v é g z é s t:

Az üzletszerű kéjelgés elősegítésének büntette miatt I.rendű terhelt ellen folyamatban volt büntetőügyben a terhelt védője által benyújtott felülvizsgálati indítványt elbírálv a Mosonmagyaróvári Járásbíróság B.40/2013/67. számú ítéletét és a Győri Törvényszék, mint másodfokú bíróság 4.Bf.53/2014/15. számú végzését hatályában fenntartja.

A végzés ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye, és ebben az ügyben sem az indítvány előterjesztője, sem azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

I n d o k o l á s

I.

A Mosonmagyaróvári Járásbíróság a 2013. november 25. napján tartott tárgyaláson meghozott és kihirdetett B.40/2013/67. számú ítéletével I. terheltet bűnösnek mondta ki bordélyház fenntartásával elkövetett üzletszerű kéjelgés elősegítésének büntetében [1978. évi IV. törvény (korábbi Btk.) 205. § (2) bekezdés]. Ezért őt 10 hónap, végrehajtásában 2 év próbaidőre felfüggesztett börtönbüntetésre és 60 napi tétel, napi tételenként 2.500 forint, összesen 150.000 forint pénzbüntetésre ítélte. Rendelkezett továbbá a lefoglalt bűnjelekről és a bűnügyi költségről.

A védelmi fellebbezések alapján másodfokon eljáró Győri Törvényszék a 2015. január 15. napján tartott nyilvános ülésen meghozott és kihirdetett 4.Bf.53/2014/15. számú végzésével az elsőfokú ítéletet helybenhagyta azzal, hogy kiegészítette az elsőfokú bíróság által megjelölt tárgyalási napokat és a lefoglalás megszüntetését további bűnjelekre is vonatkozóan tekintette.

II.

A bíróság jogerős ügydöntő határozata (alapítélet) ellen a terhelt védője nyújtott be felülvizsgálati indítványt a Be. 416. § (1)

bekezdése b) pontjának 2. fordulátát megjelölve a büntetőjog más szabályának megsértésével kiszabott törvénysértő büntetés, továbbá - a Be. 416. §-a (1) bekezdésének c) pontját, illetőleg a Be. 373. §-a (1) bekezdésének II.d) pontját nem jelölve, de annak alapján - törvényben kizárt védő részvétele miatt, mert ekként a tárgyalást olyan személy távollétében tartották meg, akinek részvétele a törvény értelmében kötelező, és további eljárási szabálysértések miatt. Az indítvány célját nem közölte, majd a Legfőbb Ügyészség álláspontjára utóbb tett nyilatkozatával megfogalmazva indítványát felmentés érdekében tartotta fenn.

A védő indokai szerint az elsőfokú bíróság eljárási szabálysértéseket vétett. Az I. számú tanút a terhelt távollétében hallgatta ki, de aztán nem ismertette a tanúvallomást a terhelt részére. A tanút nem figyelmeztette a Be. 82. §-a (1) bekezdésének c) pontja szerint. Ezeket a másodfokú bíróság nem tekintette érdemi kihatásúaknak.

Az elsőfokú bíróság ezt meghaladóan is vétett eljárási szabálysértéseket: rendőr tanúnál elmulasztotta tisztázni a Be. 85. §-ának (3) bekezdése alapján, hogy vallomástételének van-e törvényes akadálya, és a tanú újabb kihallgatásakor már elmaradt a „törvényes figyelmeztetése” is, így ezen tanúvallomás bizonyítékként nem lett volna felhasználható.

A védő ugyancsak eljárási szabálysértésként kifogásolta, hogy az ügyvéd a nyomozás során és az elsőfokú bírósági eljárásban egyfelől a terhelt védője, másfelől egyidejűleg a terhelt két gyermekének jogi segítője volt, amely körülményre tekintettel a Be. 45. §-ának (2) bekezdése értelmében egyidejűleg nem lehetett volna védő és a tanú érdekében eljáró ügyvéd is - hozzátéve, hogy a terhelt gyermekeit tanúként nem hallgatta ki, és nem is idézte az elsőfokú bíróság.

A védő arra is hivatkozott, hogy az elsőfokú bíróság a büntetőjogi felelősségre kiható mértékben nem tett eleget az indoklási kötelezettségének - amit a másodfokú bíróság sem korrigált - abban a kérdésben, hogy közelebbről nem adott számot a terhelt és a rendőrség kapcsolatáról, holott azt tényként elfogadta.

A védő végül azért is kifogásolta a bordélyház terhelt által üzemeltetésének megállapítását, mert az elsőfokú bíróság nem tudta értelmezni a szvinger klub fogalmát.

A Legfőbb Ügyészség a BF.891/2015. számú átiratában a felülvizsgálati indítványt részben törvényben kizártnak, részben nem alaposnak találta, s ezért a megtámadott határozat tanácsulésen történő fenntartását indítványozta.

A Legfőbb Ügyészség kiemelte, hogy a felülvizsgálati eljárásban a

jogerős határozatban megállapított tényállás az irányadó, ezáltal annak megalapozottsága nem vizsgálható. Erre figyelemmel a törvényben kizárt a felülvizsgálati indítvány a tanúk kihallgatását, valamint a terhelt és a rendőrség kapcsolatát érintő, nem az ún. feltételen eljárási szabálysértéseket kifogásoló részében. A Legfőbb Ügyészség a terhelt védőjének kizártságára hivatkozást alaptalannak értékelte, miután a Be. 45. §-ának (2) bekezdésében tilalmazott kettősség egyidejűsége a bírósági eljárásban már nem állt fenn.

A Legfőbb Ügyészség megjegyezte, hogy a védő csupán hivatkozott az indokolási kötelezettség megsértésére, de álláspontját nem fejtette ki. Egyébként a másodfokú bíróság rendkívül sommásnak és nagyvonalúnak értékelte az elsőfokú bíróság indokolását, de rámutatott, hogy hiányossága nem éri el a Be. 373. §-a (1) bekezdésnek III.a) pontjában meghatározott szintet.

A Legfőbb Ügyészség nyilatkozatára a védő nem tett észrevételt, álláspontját azonban fenntartotta - immár felmentést indítványozva.

A terhelt külön beadványban fogalmazta meg észrevételét. Közölte, hogy védőjének felülvizsgálati indítványával mindenekben egyetért.

A terhelt állította, hogy a rendőrség nem hivatásos ügynöke. A rendőrség őt folyamatosan ellenőrzi és lehallgatja, ezért ha bordélyházat üzemeltetett volna, intézkedett volna vele szemben. Kifogásolta a régebbi - 1-3. pontbeli - büntető előéleti adatainak a rögzítését, és az azokra hivatkozást. A terhelt szerint ő nem bordélyházat, hanem Club-ot üzemeltetett, amelynek ellenkezője nem bizonyított, ilyen vallomást senki sem tett ellene. A nők nem prostituáltként dolgoztak. H F tanú a tárgyaláson életszerűen megindokolva visszavonta a nyomozati vallomását. Pozsonyiné Sz É tanút előzetes letartóztatottként állították elő, így kizárt, hogy befolyásolhatta. Maga mellett szóló bizonyítékként hivatkozott az őrnagynak az ő elmondásán alapuló feljegyzésére. A terhelt szerint érdemben semmit sem bizonyítanak a telefonhívások és a telefonos rövid szöveges üzenetek (sms) listái. Az általa hívottak között különben is van egy rendőrségi besúgó és egy rendőrségnek dolgozó másik személy is. M M tanúnak hallomásbeli tudomása volt a bordélyházzal, mégis odament dolgozni, s csak aztán döbbsen rá erre. K F tanút a rendőrség ittas állapotban hallgatta ki, azután a bíróság előtt már mellette vallotta, hogy nem üzemeltetett bordélyházat. S A tanú a nyomozás során ellene vallott, ám azt utóbb közjegyző előtt kétszer is visszavonta, ezért ő is igazolta, hogy nem üzemeltetett bordélyházat. S I G tanú vallomását figyelmen kívül kell hagyni, mert korábban összeveszett vele, és megfenyegette, hogy börtönbe zárhatja.

III.

A Kúria azt állapította meg, hogy a felülvizsgálati indítvány nem alapos, részben törvényben kizárt.

1.

A felülvizsgálat rendkívüli jogorvoslat, amelyre csak a törvényben meghatározott feltételek szerint kerülhet sor. Ennek megfelelően a felülvizsgálati eljárásban a jogerős határozatban megállapított tényállás az irányadó. A felülvizsgálati indítványban a jogerős határozat által megállapított tényállás nem támadható [Be. 423. § (1) bekezdés]. A jogkövetkeztetések helyessége kizárólag az irányadó tényállás alapulvételével vizsgálható. Nincs lehetőség a bíróság bizonyítékokat értékelő tevékenységének és ezen keresztül a bűnösség kérdésének, valamint a - minősítéssel kapcsolatos vagy más büntető anyagi jogi szabály sérelme nélkül - kiszabott büntetés, illetve annak mértéke vitatására.

A tényálláshoz kötöttség olyan alapvető szabály, hogy a felülvizsgálati eljárásban a büntető anyagi jog szabályainak a megsértése az alapeljárásban megállapított tényállás alapján bírálendő el abban az esetben is, ha a tényállás hiányos, nem kellően felderített, vagy ellentétes az iratok tartalmával (BH2004.102). Másként fogalmazva: az irányadó tényállásból elvenni, vagy ahhoz hozzátenni sem lehet.

A bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen a Be. 416. § (1) bekezdése a) pontjának 3. fordulata alapján felülvizsgálatnak van helye, ha a terhelt bűnösségének megállapítására a büntető anyagi jog szabályainak megsértése miatt került sor.

A védő felülvizsgálati indítványának a középpontjában egyértelműen a bűnösség megállapításának a kifogásolása állt. Az anyagi jogi szabálysértés megalapozására azonban a védő indítványa döntően, míg a terhelt az észrevételében kizárólagosan olyan eljárásjogi indokokat hozott föl, amelyek nem szerepelnek a Be. 416. § (1) bekezdésének c) és d) pontjában konkrétan és kimerítően meghatározott, a felülvizsgálatra okot adó eljárási szabálysértések között.

Az indítvány valójában az irányadó tényállás, illetve a bíróság mérlegelésének helyességét támadta, a bizonyítékok mikénti értékelését vitatta, átértékelését célozta, és mindezen keresztül kifogásolta a terhelt bűnösségének megállapítását - ami felülvizsgálati eljárásban kizárt.

A Kúria ezért nem vizsgálta, és nem is vizsgálhatta az irányadó tényállás támadásának tekinthető eljárásjogi indokokat.

A Kúria e körben két megjegyzéssel él. A védő részben alaptalanul hivatkozott eljárási szabálysértésre. P Zs tanút 2013. március 11-

én hallgatta ki az elsőfokú bíróság. Őt ekkor a büntetőeljárás törvénynek megfelelően figyelmeztette (B.40/2013/7. számú tárgyalási jegyzőkönyv 46. oldal), majd 2013. április 29-én is kihallgatta (B.40/2013/25. számú tárgyalási jegyzőkönyv 14. oldal), valóban újabb figyelmeztetés nélkül. Az ítélkezési gyakorlat azonban egységes abban, hogy a tanú és a terhelt figyelmeztetésére a bíróság előtti eljárás szakaszában csak egy alkalommal, éspedig az első kihallgatása előtt kell sort keríteni, és ez az esetleges utóbbi kihallgatásakor már tárgytalan.

Az elsőfokú bíróság által vétett - a védő indítványában hivatkozott - eljárási szabálysértésekre a másodfokú bíróság már reagált. Kifejtette, hogy az I. számú tanú vallomását az elsőfokú bíróság később mégis ismertette (elsőfokú ítélet 2. oldal utolsó bekezdés), és K A tanú nem is nyilatkozott a titoktartási kötelezettsége körébe tartozó kérdésekre (elsőfokú ítélet 3. oldal 1. bekezdés). Ez az értékelés mindkét esetben helytálló.

A Be. 416. §-a (1) bekezdésének c) pontjában utalt ún. feltétlen eljárási szabálysértések értelmében a felülvizsgálati eljárásban a Kúria kizárólag a bírósági eljárás során esetlegesen elkövetett és az érdemi döntésre kiható eljárási szabálysértéseket vizsgálhatja. A büntetőeljárás bírósági szakaszát megelőzően elkövetett eljárási hibák a felülvizsgálat körébe nem vonhatók.

A Kúria mindezek alapján - egyetértve a Legfőbb Ügyészség indítványával - a tényállást és a bizonyítékok értékelését sérelmező részében a felülvizsgálati indítványt a törvényben kizártnak tekintette, ami önmagában elutasítást vont volna maga után [Be. 421. § (2) bekezdés 1. mondat 1. fordulat].

2. A védő indítványa szerint a terhelt érdekében kizárt bíró járt el.

A Kúria ezzel - miként a Legfőbb Ügyészség - nem értett egyet.

A bíróság jogerős ügydöntő határozata (alapítélet) ellen a Be. 416. §-a (1) bekezdésének c) pontja, illetőleg a Be. 373. §-a (1) bekezdésének II.d) pontja alapján felülvizsgálatnak van helye akkor is, ha a tárgyalást olyan személy távollétében tartották meg, akinek részvétele a törvény értelmében kötelező.

Az alapügyben felrótt bűncselekmény öt évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő, így a tárgyaláson kötelező volt a védő részvétele [Be. 46. § a) pont].

A Be. 45. §-ának (2) bekezdése kimondja, hogy a tanú érdekében eljáró ügyvéd ezzel egyidejűleg nem lehet védő. A büntetőeljárás törvény félreérthetetlen egyértelműséggel a két eljárásjogi pozíció egyidejű halmozódását tilalmazza.

Az ítélkezési gyakorlat ennek megfelelően alakult. Amennyiben a tanú és az ügyvéd között megszűnt az a jogviszony, ami a tanút

segítő ügyvédi feladatellátást lehetővé tette, nincs eljárásjogi akadálya annak, hogy ez az ügyvéd a terhelt védelmét ellássa (EBH2007.1677.I.).

A Kúria jogelődje, a Legfelsőbb Bíróság így fogalmazott: Az „egyidejűleg” szónak a magyar nyelvben vitathatatlan jelentéstartalma folytán a törvény helyes értelme az, hogy a tanút segítő ügyvédi funkció és a terhelt védőjének funkciója egyszerre nem állhat fenn, egy időben nem gyakorolható, s az egyidejűség a védői funkció gyakorlását zárja ki. A helyes nyelvtani értelmezésből tehát az is következik: amennyiben a tanú és az ügyvéd között megszűnt az a jogviszony, ami a tanút segítő ügyvédi feladatellátást lehetővé tette, már nincs eljárásjogi akadálya annak, hogy ez az ügyvéd bármely terhelt védelmét ellássa.

Annak sincs jelentősége ebből a szempontból, hogy annak a tanúnak a vallomása, akinek az ügyvéd a segítője volt, annak a terheltnek a cselekményére vonatkozik-e vagy sem, akinek a védelmét utóbb az ügyvéd ellátja, illetőleg a tanút a büntetőeljárás későbbi szakaszában, amikor az ügyvéd már védelmet lát el, kihallgatják-e vagy sem. A törvénynek ez a rendelkezése ugyanis arra van tekintettel, hogy - a Be. 85. §-ának (4) bekezdése szerint - a tanú érdekében eljáró ügyvéd ugyan jelen lehet a tanú kihallgatásánál, de kizárólag a jogaira nézve adhat a tanúnak felvilágosítást, a tanúvallomás tartalmát nem befolyásolhatja, s a tanú vallomásáról készült jegyzőkönyvet utóbb észrevételelezheti.

A tanú segítőjeként eljáró ügyvéd jogosítványainak természete tehát nem olyan, ami összeegyeztethetetlen a védői feladatokkal, feltéve, hogy a segítői jogviszony már megszűnt. Az ellenkező jogértelmezés egyébként minden ésszerű indok nélkül zárná ki az ügyvédnek a védőként való fellépését akkor is, ha a terheltet, akinek a védelmére az ügyvéd megbízást kapott, előzőleg tanúként vonták be a büntetőeljárásba, s ennek a tanúnak volt a segítője.

A Kúria jelen ügyben eljáró tanácsa a hivatkozott indokolással megegyezően értelmezi az egyidejűség tilalmát. A másodfokú bíróság is helytállónak találta az elsőfokú bíróság döntését, amellyel nem zárta ki a terhelt védőjét (másodfokú ítélet 3. oldal 5. bekezdés).

Az ügy iratai alapján sem kétséges, hogy az ügyvéd a bíróság előtt kizárólag a terhelt védőjeként járt el, és ugyan a nyomozás során jogi segítője volt a terhelt tanúként kihallgatott két gyermekének is, csakhogy ezt a feladatot a bíróság előtt már nem látta el. A gyermekeket a bíróság nem hallgatta ki, a tárgyalásra nem is idézte. Ebből viszont az következik, hogy a terhelt védelmében a Be. szabályainak sérelme nélkül jogszerűen eljárhatott.

A védő egy összefüggésben, a terhelt büntetőjogi felelősségét érintően vetette fel az indokolási kötelezettség elmulasztását.

A bíróság jogerős ügydöntő határozata (alapítélet) ellen a Be. 416. §-a (1) bekezdésének c) pontja, illetőleg a Be. 373. §-a (1) bekezdésének III.a) pontja alapján felülvizsgálatnak van helye akkor is, ha a bűnösség megállapítása, a felmentés, az eljárás megszüntetése, a cselekmény jogi minősítése vagy a büntetés kiszabása, illetve az intézkedés alkalmazása tekintetében a bíróság az indokolási kötelezettségének oly mértékben nem tett eleget, hogy emiatt az ítélet felülbírálatra alkalmatlan.

A Kúria az 1. BKv számú kollégiumi véleménye C. pontjában a Be. 373. § (1) bek. III. pont a) és b) alpontjához fűzött értelmezésének 2. pontjában kifejtette, hogy az indokolási kötelezettség megsértése fűződhet ténykérdésekhez és jogkérdésekhez. A ténykérdésekkel kapcsolatos indokolási kötelezettség megsértése egyrészt nem azonos a megalapozatlanság kérdésével, másrészt akkor tekinthető elmulasztottnak, ha „nem állapítható meg belőle, mire alapította a bíróság a döntését”, a jogi indokolási kötelezettség megsértése hasonlóképpen akkor áll elő, ha „nem állapítható meg belőle, még jogi következtetés útján sem, hogy milyen jogszabályon alapul valamely büntetőjogi főkérdésben hozott döntés” – és ezáltal mindkét esetben meghiúsul az érdemi felülbírálat.

Ennek megfelelő az ítélkezési gyakorlat is. „Az indokolási kötelezettség megszegése csak akkor eredményez feltétlen hatályon kívül helyezést és felülvizsgálatot is megalapozó eljárási szabálysértést, ha a megtámadott határozat indokolása tény vagy jogkérdés tekintetében oly mértékben hiányos, hogy abból nem állapítható meg, a bíróság mire alapozta a döntését” (EBH2010.2210, EBH2011.2387).

Az indokolási kötelezettség elmulasztása révén azonban nem vizsgálható a bűnösség megállapításának, a felmentésnek, az eljárás megszüntetésének, a büntetékiszabásnak, illetve az intézkedés alkalmazásának anyagi jogi helyessége, azaz a bírói értékelés eredménye az indokolási kötelezettség teljesítésével kapcsolatos vizsgálatnak nem tárgya, mivel a mérlegeléssel szembeni, eltérő értékelést célzó támadás ezúton sem lehetséges, illetve az a – tényállás támadhatatlanságát előíró – Be. 423. §-a (1) bekezdésének megkerülését jelentené (BH2012.32).

A védő indítványa – amint azt a Legfőbb Ügyészség is észlelte – az indokolási kötelezettség megsértésének egyszerű állításán túl adós maradt azzal, amivel közelebbről alátámasztotta volna, hogy a bíróságok milyen mulasztása eredményezte az ítélet felülbírálatra alkalmatlanságát – márpedig ez a „soványság” önmagában törvényben kizártsághoz vezet (EBH2007.1596.).

A fentiekre tekintettel a Kúria – a Be. 424. § (1) bekezdésének 1. fordulata alapján tanácsulésen, a Be. 420. § (1) bekezdése 1. mondatának 1. fordulata szerinti összetételben – a felülvizsgálati

indítványnak nem adott helyt, és a megtámadott határozatot - a Be. 426. §-a alapján - hatályában fenntartotta.

A végzés elleni fellebbezést a Be. 3. §-ának (4) bekezdése, a felülvizsgálatot a Be. 416. § (4) bekezdésének b) pontja kizárja. Az újabb felülvizsgálati indítvány benyújtásával összefüggő tájékoztatás a Be. 418. §-ának (3) bekezdésén alapul azzal, hogy az ugyanazon jogosult által ismételten, vagy a korábbival azonos tartalommal ismételten előterjesztett indítvány elutasítására vonatkozó határozat hozatalát a Kúria mellőzheti [Be. 421. § (3) bekezdés].

Budapest, 2015. december 16.

Dr. Molnár Gábor Miklós s. k. a tanács elnöke, Dr. Feleky István s. k. előadó bíró, Dr. Katona Sándor s. k. bíró

A kiadmány hitelélül:

*bírósági ügyintéző
NYM*